

КЕЙС-МЕТОД У ВДОСКОНАЛЕННІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ БУДІВЕЛЬНИКІВ ДЛЯ ПОВОЄННОГО БУДІВНИЦТВА

Суть кейс-методу в професійній підготовці будівельників полягає у використанні конкретних випадків, ситуацій, історій – кейсів – для спільного аналізу, обговорення, вироблення рішень учнями, зокрема з певних питань енергетичної ефективності будівель. Для будівельників, з методичної точки зору, кейс – це спеціально підготовлений педагогами навчальний матеріал, який включає структурований опис ситуацій з реальної практики, має чітко визначений характер і мету. У розгляді питань енергетичної ефективності будівельної галузі вони пов'язані з існуючими проблемами чи ситуаціями, а їх вирішення є необхідним, а тому потребують аналізу. Зазначимо, що енергетична ефективність – це ефективне, розсудливе, доцільне використання енергетичних джерел. У будівельній галузі – це використання меншої кількості енергії в процесі виробництва будівельних матеріалів, виконання технологічних процесів на виробництві, підтримання рівня енергетичного забезпечення будівель [1].

Для майбутніх робітників-будівельників надзвичайно актуальним є ознайомлення з такими напрямками покращення енергетичної ефективності в будівельній галузі:

- розроблення та впровадження інноваційних, сучасних будівельних матеріалів для оптимізації, покращення, створення більш ефективних екологічних елементів будинків
- використання енергоефективних будівельних конструкцій
- проектування та зведення «пасивних будинків» [2, с. 98].

Кейс для будівельників – це завжди моделювання життєвої ситуації і знайдене рішення – може визначати рівень компетентності й професіоналізму учасників, так і бути реальним рішенням проблеми.

У професійній підготовці будівельників педагоги можуть використовувати такі кейси:

- структурований кейс – у ньому дається мінімальна кількість додаткової інформації, при роботі з ним учні повинні застосувати певну модель, формулу; існує оптимальне рішення;
- великі неструктуровані кейси – інформація дається дуже докладна, але найнеобхідніші для розбору відомості можуть бути відсутніми; учні повинні знайти такі проблеми і впоратися з ними;
- «маленькі нариси» – знайомлять з ключовими поняттями і при вирішенні завдань учні повинні спиратися на власні знання та досвід;
- кейси-першовідкривачі – при вирішенні завдань від учнів вимагається застосовувати наявні теоретичні знання та практичні навички та запропонувати щось нове; учні й учитель виступають у ролі дослідників.

Кейс-технологія передбачає поруч з кейс-методом використання в підготовці майбутніх будівельників інтеграцію різних методів:

- моделювання – побудова моделі ситуації;
- системний аналіз – системне представлення і аналіз ситуації;
- мисленневий експеримент – спосіб отримання знання про ситуації за допомогою її мисленневого перетворення;
- методи опису – створення опису ситуації;
- проблемний метод – представлення проблеми, що лежить в основі ситуації;
- метод класифікації – створення упорядкованих переліків властивостей, ознак, що характеризують ситуації;
- ігрові методи – представлення варіантів поведінки героїв ситуації;
- мозкова атака – генерування ідей відносно ситуації;
- дискусія – обмін поглядами з приводу проблеми та шляхів її розв'язання» [2, с. 99].

Вирішення кейсів рекомендується проводити в 5 етапів:

- 1-й – знайомство із ситуацією, її особливостями;

- 2-й – виділення основної проблеми, підбір елементів впливу;
- 3-й – висвітлення пропозицій та проведення обговорення, дискусії;
- 4-й – аналіз результатів обговорення того або іншого рішення;
- 5-й – вирішення кейса – підбиття підсумків, визначення та формування висновків, представлення рішень у вигляді презентацій, схем, таблиць тощо.

Розгляд кейсів з енергетичної ефективності будівельної галузі розвиває в учнів такі навички:

- аналітичні – уміння відрізнити дані від інформації, класифікувати, виділяти суттєву та несуттєву інформацію, аналізувати, представляти та добувати їх; мислити чітко й логічно;
- практичні – формування на практиці навичок використання теорії, методів та принципів;
- творчі – генерація альтернативних рішень;
- комунікативні – вміння вести дискусію, переконувати, використовувати наочний матеріал та інші медіазасоби, кооперуватися в групі, захищати власну точку зору, переконувати опонентів, складати короткий та переконливий звіт;
- соціальні – оцінка поведінки людей, уміння слухати, підтримувати в дискусії чи аргументувати протилежні думки, контролювати себе тощо.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про енергетичну ефективність будівель». 22 червня 2017 року № 2118-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-19#Text>

2. Пятничук Т. В. Методика застосування кейс-методу у дослідженні енергоефективності будівельної галузі у професійній підготовці. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки*. 2023. Вип. 2 (52). С. 96–102.

Оксана Субіна,
канд. пед. наук, доцент,
провідний науковий співробітник
Інституту професійної освіти
НАПН України
(м. Київ, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Широке запровадження і застосування змішаного навчання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти в нашій державі було зумовлено спочатку карантинними обмеженнями, спричиненими пандемією COVID-19, а з 24 лютого 2022 року – воєнною агресією РФ проти нашої країни. Трагічно екстремальні умови, в яких опинилися громадяни нашої країни, спричинили необхідність пошуку найбільш оптимальних форм і методів організації навчання в умовах війни, а для всіх учасників освітнього процесу – потребу адаптуватися до вимушених змін.

Сутність терміна *змішане навчання* в Рекомендаціях Міністерства освіти і науки України щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти (2020) визначається як «підхід, педагогічна й технологічна модель, методика, що поруч із онлайн-технологіями спирається також і на безпосередню взаємодію між здобувачами освіти та викладачами в аудиторії» [5]. Доповнює наведене визначення трактування, представлене в рекомендаціях Державної служби якості освіти України, де *змішане навчання* розкривається як «навчання, за якого частина пізнавальної діяльності учнів відбувається на уроці під безпосереднім керівництвом учителя, а інша – у самостійній роботі з електронними ресурсами» [1]. При цьому зазначається, що є кілька варіантів «змішування»:

- поєднання очної форми із дистанційною;
- поєднання різних форматів навчання у межах одного класу (основне очне навчання із використанням технологій дистанційного навчання та різних форм роботи з електронними ресурсами, онлайн-курсами тощо);
- поєднання самостійного навчання та співпраці в класі;